II

(Besluiten waarvan de publikatie niet voorwaarde is voor de toepassing)

COMMISSIE

BESCHIKKING VAN DE COMMISSIE

van 11 juni 1991

waarmee van de Franse Regering de opschorting wordt verlangd van de tenuitvoerlegging van de hieronder beschreven steunmaatregelen ten gunste van de Pari Mutuel Urbain (PMU) die in strijd met artikel 93, lid 3, van het EEG-Verdrag zijn verleend

(Slechts de tekst in de Franse taal is authentiek)

(92/35/EEG)

DE COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, inzonderheid op artikel 93, leden 2 en 3,

Overwegende hetgeen volgt:

(1) Bij brief van 27 juli 1989 verzocht de Commissie de Franse autoriteiten hun opmerkingen te maken over beweerdelijk aan de Pari Mutuel Urbain (PMU) verleende staatssteun, alle relevante inlichtingen te verstrekken om de Commissie in staat te stellen de steunmaatregelen te toetsen aan de artikelen 92 en 93 van het Verdrag, en herinnerde de Commissie de Franse autoriteiten aan hun verplichting uit hoofde van artikel 93, lid 3, van het Verdrag om de Commissie tijdig van elk voornemen tot invoering of wijziging van steunmaatregelen op de hoogte te brengen, ten einde de Commissie in staat te stellen haar opmerkingen te maken.

(2) Bij brief van 23 augustus 1989 verzochten de Franse autoriteiten de Commissie de antwoordtermijn met een maand te verlengen. Per telexbericht van 29 augustus 1989 heeft de Commissie daarmee ingestemd.

(3) De Franse autoriteiten antwoordden per brief van 11 oktober 1989. Een bespreking van de maatregelen tussen de Commissie en de Franse autoriteiten vond plaats op 6 november 1990.

(4) Per brief van 11 januari 1991 deelde de Commissie de Franse autoriteiten mee dat zij had besloten de procedure van artikel 92, lid 3, van het Verdrag in te leiden met betrekking tot zeven vormen van steunverlening aan de PMU. De Commissie verzocht de Franse Regering haar opmerkingen over de maatregelen binnen twee maanden kenbaar te maken, terwijl zij tevens verzocht om alle nodige inlichtingen om haar in staat te stellen de nauwkeurige omvang van deze steun en de periode gedurende welke deze was verleend, te berekenen.

(5) De Franse autoriteiten antwoordden per brief van 12 april 1991. Het antwoord bevatte niet alle benodigde informatie om de nauwkeurige omvang van de steun en de periode gedurende welke hij werd verleend te kunnen vaststellen, en evenmin voldoende informatie om de Commissie in staat te stellen om de verenigbaarheid van de maatregelen met de interne markt volledig te beoordelen.

(6) Op grond van de informatie waarvoor zij thans beschikt meent de Commissie te begrijpen dat drie van de zeven steunmaatregelen alleen in het verleden waren verleend, doch dat vier andere een duurzaam karakter hebben. Van deze vier steunvormen heeft de vrijstelling van vennootschapsbelasting vooralsnog geen financiële gevolgen gehad, omdat de financiële situatie van de PMU en zijn leden deficitair is.

(7) Naar de mening van de Commissie betreffen de drie overblijvende duurzame steunmaatregelen:

Betalingsfaciliteiten

De inkomsten van de PMU zijn ten nadele van Frankrijk kunstmatig vergroot, doordat aan de PMU

is toegestaan tijdelijk de betaling aan de Staat van bepaalde heffingen op weddenschappen bij paardenrennen uit te stellen. Hierdoor wordt de PMU in staat gesteld aanzienlijke rentebedragen te verdienen gedurende de extra periode dat dit geld tot de kaspositie van de PMU blijft behoren. De betalingsfaciliteiten dateren uit 1980 en een verlenging van de periode van uitstel werd in 1982 verleend.

Ontheffing van de verplichting om de BTW binnen één maand af te dragen

Door deze ontheffing wordt de PMU in staat gesteld de BTW die zij aan leveranciers heeft betaald, onmiddellijk af te trekken, terwijl zulks normaal eerst één maand later mag geschieden. Hierdoor wordt de PMU in staat gesteld extra rente te verdienen ten koste van Frankrijk.

Vrijstelling van de werkgeversbijdrage aan het bouwfonds

De PMU is een economisch samenwerkingsverband dat bestaat uit tien leden, allen bookmakers. Ook al hebben bookmakers geen landbouwactiviteit, toch worden zij gelijkgesteld met landbouwbedrijfsorganisaties, die zijn vrijgesteld van de werkgeversbijdrage aan het bouwfonds. Als zodanig wordt de PMU vrijgesteld van de betaling van de werkgeversbijdrage voor haar werknemers, hoewel hij geen landbouwactiviteiten verricht.

(8) *De Gemeenschapsmarkt voor weddenschappen op paardenrennen en aanverwante diensten*

Het verstrekken van handelsstatistieken voor dienstenactiviteiten is over het algemeen moeilijk. Voor de in deze bedoelde dienstenactiviteit, te weten weddenschappen op paardenrennen en aanverwante diensten, is het bijzonder moeilijk. Niettemin is de hieronder verstrekte informatie naar de mening van de Commissie voldoende om aan te tonen dat er handelsverkeer in en mededinging bij weddenschappen op paardenrennen en aanverwante diensten bestaat, dat de PMU en een beperkt aantal concurrenten deelnemen aan dit handelsverkeer, dat het handelsverkeer toeneemt en dat bookmaking en/of totalisatorwedden niet kunnen worden beschouwd als afzonderlijke, met elkaar geen verband houdende markten waarvan de ontwikkeling en werking los staan van elkaar. De Commissie is dan ook van oordeel dat, ondanks het feit dat het moeilijk is om nauwkeurige handelsstatistieken te verkrijgen, is voldaan aan de nodige voorwaarden om haar beschikking te motiveren in de zin van het arrest van het Hof in de gevoegde zaken 296/82 en 318/82 (Leeuwarden) (1).

(1) Jurispr. 1985, blz. 809.

Samenstelling van de markt, concurrentie en handelsverkeer

Weddenschappen bij paardenrennen zijn toegestaan en vinden in alle Lid-Staten behalve Luxemburg plaats. In Luxemburg werd aan een multinationale bookmaker toestemming verleend voor het openen van een „agence hippique" maar is het nadien niet tot concretisering van dit voornemen gekomen.

Er bestaan twee vormen van wedden : bookmaking, waarin weddenschappen kunnen worden afgesloten tegen de bookmaker, die derhalve een financieel risico kan lopen dat afhankelijk is van de omvang van de afgesloten weddenschappen en het resultaat van de rennen, of wedden via een toto of totalisatorregeling, waarbij de weddenschappen worden gebundeld en de winsten uitbetaald als een bepaald percentage van het ingezette geld, zonder dat de exploitant van het stelsel financiële risico's loopt. Een bekwaam bookmaker kan door de aanpassing van de vooraf vastgestelde uitkeringspercentages zijn inherent financieel risico flink verminderen en zelfs totaal uitschakelen.

De toto is de meest gebruikelijke vorm van wedden en wordt in elf Lid-Staten toegestaan en uitgeoefend. In België, Duitsland, Ierland, Italië en het Verenigd Koninkrijk wordt ook bookmaking toegestaan en feitelijk bedreven.

In totaal bedroeg de omvang van weddenschappen op paardenraces in 1989 naar schatting 14 570 miljoen ecu. De twee grootste nationale markten zijn het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk met in totaal omzetten van respectievelijk 8 042 miljoen ecu en 4 456 miljoen ecu.

Daarna komt Duitsland (516 miljoen ecu), gevolgd door Italië (444 miljoen ecu), Ierland (407 miljoen ecu) en België (381 miljoen ecu). In het Verenigd Koninkrijk is bookmaking de meest omvangrijke vorm en vertegenwoordigt 96 % van alle weddenschappen op paarden. In Frankrijk is alleen de toto toegestaan zodat deze per definitie 100 % van alle weddenschappen op races vertegenwoordigt.

Ladbroke

In het Verenigd Koninkrijk zijn de grootste marktdeelnemers Ladbroke, Brent-Walker en Corals met respectievelijk marktaandelen van zowat 25, 20 en 12 %. Zij hebben alle de vennootschapsvorm aangenomen en zijn normale vennootschapsbelasting verschuldigd naast de afzonderlijke speciale belasting op weddenschappen welke in alle Lid-Staten gebruikelijk is. Ladbroke is in het handelsverkeer het meest actief. Het heeft kantoren in België, Duitsland, Ierland, Italië, Nederland en Spanje.

In Ierland heeft Ladbroke 50 bureaus waar weddenschappen kunnen worden afgesloten („betting shops") en in België is het met 900 „turfagentschappen" marktleider, met naar schatting een marktaandeel van ruim 41 %. Op de tweede plaats komt de PMU-België met een marktaandeel van circa 16 %, een organisatie die losstaat van de PMU-France maar die volgens hetzelfde totalisatorbeginsel te werk gaat. Op de derde plaats komt de Tiercé Franco Belge, die eigendom is van Corals, met een marktaandeel van 13 %. Ladbroke en Corals nemen op de Belgische markt duidelijk aan het handelsverkeer deel.

In Nederland exploiteert Ladbroke momenteel het overheidsmonopolie op de totalisator, een recht dat in 1986 na een aanbesteding bij inschrijving door de Nederlandse autoriteiten aan Ladbroke is verleend. Einde 1990 trachtte Ladbroke van de betrokken Nederlandse instantie, de NDR, andere contractvoorwaarden te verkrijgen. In verband hiermede werden een aantal Ladbroke-vestigingen door vertegenwoordigers van de NDR, vergezeld van vertegenwoordigers van de PMU, bezocht. Op 28 maart 1991 zegde Ladbroke het contract op met een termijn van zes maanden. Daarna werden zowel Ladbroke en de PMU als bepaalde andere ondernemingen aangezocht voorstellen in te dienen voor het exploiteren van een computertotalisatorsysteem. Op 25 mei 1991 publiceerde de NDR een verklaring aan de pers, dat zij zouden overgaan tot de aankoop van een Amerikaans totalisatorsysteem. Uit dit alles blijkt dat Ladbroke momenteel deelneemt aan het handelsverkeer in de Nederlandse markt en dat de PMU en Ladbroke in die markt met elkaar concurreren.

PMU

In Frankrijk is de PMU houder van het bij de wet ingestelde monopolie voor het afsluiten van alle weddenschappen op paarderaces buiten de renbaan. Deze vorm van weddenschappen vertegenwoordigt ongeveer 85 % van de Franse markt. De overige 15 % wordt ingenomen door weddenschappen op de renbaan, hetgeen in hoofdzaak wordt geëxploiteerd door de PMU maar daarnaast ook door andere ondernemingen die deze weddenschappen aanvaarden bij races op eigen renbanen.

Hoewel de PMU pas de laatste jaren actief heeft getracht zijn aandeel op de markt voor weddenschappen en aanverwante diensten buiten Frankrijk uit te breiden, was de PMU op grond van de wet van 21 december 1964 reeds de enige instantie die in Frankrijk weddenschappen uit het buitenland op Franse rennen mocht aanvaarden en Franse weddenschappen op buitenlandse races plaatsen.

De PMU is rechtstreeks dan wel zijdelings via commerciële bedrijven als de Pari Mutuel International (PMI), waarin de PMU een meerderheidsbelang van 77,5 % van het aandelenkapitaal heeft, actief betrokken bij de export van het afsluiten van weddenschappen en aanverwante diensten naar competitieve commerciële markten in andere Lid-Staten en buiten de Gemeenschap. Dit doel staat namelijk duidelijk genoemd in artikel 3 van de statuten van de PMI.

In de jaren tachtig ontwikkelde de PMU binnen de beschermde thuismarkt met steun van de Franse overheid een geavanceerd geautomatiseerd systeem met eindstations voor het afsluiten van weddenschappen op en buiten de renbaan.

Tevens heeft het de nodige vaardigheden en deskundigheid ontwikkeld voor het opnemen voor de televisie van Franse paardenrennen en de livedoorzending naar betting shops en andere vestigingen, daarbij gebruik makend van satellietverbindingen en eindstations. Achtergrondinformatie als de conditie van de paarden en de resultaten van vorige races worden in de beelden verwerkt. Deze informatie is bij de concurrentie om de klandizie van de hedendaagse kansspeler van doorslaggevend belang. Ladbroke heeft te zamen met andere grote bookmakers in het Verenigd Koninkrijk vergelijkbare systemen ontwikkeld om beelden van en commentaar op de Britse races uit te zenden.

De PMU is in de Belgische markt op verschillende manieren actief.

De PMU heeft in België, via zijn dochteronderneming de PMI, op 26 mei 1989 een dochteronderneming opgericht onder de naam Pari Mutuel Belge, afgekort PMB. Een van de doelstellingen van de PMB is het organiseren en exploiteren in België van alle bij de wet toegestane vormen van weddenschappen. De PMB is gesticht met een maatschappelijk kapitaal dat voor 99,98 % in handen is van de PMI.

De PMU is tevens betrokken bij een project van een gemeenschappelijke dochteronderneming, genaamd „Groupement Hippodromes Wallons", om twee nieuwe renbanen in het Waalse Gewest van België aan te leggen. De PMU zal de noodzakelijke know-how verschaffen om buiten de renbaan weddenschappen op Belgische en Franse paardenrennen af te sluiten. In samenhang met het verschaffen van deze diensten zal de PMU haar beelden van en commentaar op de Franse rennen naar België doorzenden. Dit project zal voor de PMU een investering van ettelijke honderden miljoenen Bfr. meebrengen.

Sinds 20 maart 1991 hebben de PMU-kantoren in Parijs en Noordoost-Frankrijk weddenschappen aanvaard op de Belgische rennen die de eerste en derde woensdag van elke maand worden gehouden. Een overeenkomst hiervoor werd tussen de twee organisaties op 25 mei 1990 ondertekend en de uitvoering hiervan werd in Frankrijk wettelijk mogelijk gemaakt door Decreet nr. 118 van 31 januari 1991.

Volgens deze overeenkomst worden de door wedders in Frankrijk geplaatste gelden samengevoegd met die van de wedders in België in een enkele totalisatorpool. De prijzen worden aan de wedders uitbetaald nadat zowel de PMU als de PMU belge hiervan een commissie hebben ingehouden. Voor de eerste drie rennen bedroeg het totale bedrag van de Franse weddenschappen meer dan van de Belgische, namelijk van 54 % tot 60 %. In deze eerste drie rennen plaatsen de Franse wedders in totaal gemiddeld 2,3 miljoen Ffr., hetgeen overeenkomt met circa 14 miljoen Bfr. Op deze basis bedraagt de jaaromzet 336 miljoen Bfr.

Dit bedrag is weliswaar gering —, het vertegenwoordigt maar 2 % van de totale omzet van weddenschappen in België (381 miljoen ecu) — maar het is slechts gebaseerd op extrapolatie van de eerste drie rennen. Het is zeer wel mogelijk dat de PMU, wanneer het Franse publiek de aantrekkelijkheid van weddenschappen op Belgische paardenrennen ontdekt, het project uitbreidt naar andere delen van Frankrijk en dat dan deze bedragen toenemen.

Van groter belang dan het bestaan van grensoverschrijdend handelsverkeer door de PMU is het feit dat dit een voorbeeld is van het soort samenwerkingsovereenkomsten dat de PMU wenst aan te gaan met soortgelijke organisaties in de Lid-Staten. Met name wil de PMU de mogelijkheid openen om in de andere Lid-Staten te wedden op paardenrennen in Frankrijk.

Hierdoor zal de PMU in rechtstreekse concurrentie met Ladbroke komen. Zo vertegenwoordigt 95 % van de omzet van Ladbroke België weddenschappen op de Franse paardenrennen ; in Duitsland is dat 40 %. De PMU wil een deel van deze markten inpalmen en de opbrengst daarvan gebruiken om het Franse paardegebeuren te stimuleren.

Een ander voorbeeld van de concurrentie van PMU met Ladbroke staat vermeld in de klacht die PMU heeft neergelegd bij de Belgische rechter over het afsluiten van weddenschappen in België op Franse paardenrennen. In deze klacht stelt de PMU, dat hij zowel in België als in het Franse grensgebied aan Ladbroke klanten heeft verloren die weddenschappen over de telefoon afsloten. De Commissie zijn geen cijfergegevens bekend over de omvang van deze telefoonweddenschappen. De Commissie meent te mogen concluderen dat het bedrag dat is gemoeid met telefoonweddenschappen met kredietkaarten, die zowel in het land van de wedder als over de grens kunnen worden aangegaan, algemeen toeneemt. Er bestaat een onmiskenbaar handelsverkeer, al vertegenwoordigt dit blijkbaar slechs een gering deel van de totale werkzaamheid.

Een ander voorbeeld van „tele-wedden" is de minitel. Hierdoor kan een wedder informatie over weddenschappen op paardenrennen verkrijgen op een normaal televisietoestel in zijn eigen huiskamer. Een weddenschap kan via een terminal of de telefoon worden aangegaan. In Frankrijk is wedden via de minitel vrij algemeen. De miniteldiensten van PMU in Frankrijk worden thans in België geadverteerd en verkocht. De bedoeling hiervan is Belgische wedders te stimuleren om bij de PMU en niet bij andere organisaties die op de Belgische markt opereren, op Franse rennen te wedden. Hierdoor komt de PMU in concurrentie met andere organisaties op de Belgische markt en wederom is hier duidelijk sprake van een handelsverkeer.

Een laatste voorbeeld van concurrentie tussen PMU en Ladbroke in België en van de uitvoer van de PMU naar België blijkt uit de klacht van Ladbroke over de weigering van de PMU om Ladbroke te voorzien van televisiebeelden van en -commentaar op Franse rennen, om deze te gebruiken bij weddenschappen buiten de renbaan. De PMU heeft meegedeeld voornemens te zijn beelden en commentaar te verschaffen in het kader van de joint venture met de Groupement Hippodromes Wallones. De Commissie onderzoekt deze klacht.

In Duitsland verkoopt de PMU via de PMI en de Duitse PMU-agent — Deutsche Sportverlag — live-televisiebeelden van en -commentaar op de Franse rennen aan Duitse bookmakers. Gezien de prijslijst voor in rekening gebrachte diensten en het aantal bookmakers dat van deze diensten gebruik maakt, bedraagt de omzet van de PMU in Duitsland naar schatting van de Commissie ongeveer 1 miljoen ecu.

Tevens is bij de Commissie een klacht in behandeling over de weigering van de PMU om deze verslaggeving te verkopen aan Ladbroke-Duitsland. Hierbij kreeg de Commissie kennis van het Hellmund-arrest van het Landgericht te Saarbrücken. De zaak heeft betrekking op de weigering van PMU om live-televisiebeelden van Franse paardenrennen aan Deutsche Sportverlag te verkopen en de nodige decoderingsapparatuur beschikbaar te stellen voor de ontvangst van televisiebeelden en -geluid. De Duitse rechter was van oordeel dat de televisieverslaggeving noodzakelijk was voor de bedrijfsuitoefening van de bookmaker en gelastte de PMU en Deutsche Sportverlag om televisiebeeld en -geluid ter beschikking van de Duitse bookmaker te stellen.

De Commissie hecht bijzonder belang aan de uitspraak van het Landgericht Saarbrücken, aangezien hieruit niet alleen blijkt dat de PMU in Duitsland commerciële activiteiten uitoefent maar tevens dat live-televisiebeelden en -commentaar voor het uitoefenen van het bookmakersberoep van vitaal belang zijn.

In Zwitserland exploiteert de PMU sinds 14 april 1991 50 kantoren waar weddenschappen op Franse paardenrennen worden aanvaard. Dit dienstverleningscontract verwierf PMU-France aanvankelijk in

rechtstreekse concurrentie met Ladbroke. Hoewel Zwitserland geen lid van de Gemeenschap is, beschouwt de Commissie deze informatie in het licht van het arrest van het Hof van Justitie in de zaak Tubemeuse (zaak 142/87) [1], toch als relevant, aangezien de werkzaamheden van PMU in Zwitserland de positie van dit bedrijf kunnen versterken in de intracommunautaire markt en in het handelsverkeer tussen de Lid-Staten. Tevens blijkt hieruit de algemene concurrentie tussen de twee bedrijven op het punt van dienstverlening bij weddenschappen en aanverwante diensten en is het een voorbeeld te meer van de exportactiviteiten van de PMU.

De werkzaamheden op het gebied van uitvoer en de doelstellingen van de PMU zijn trouwens niet geheim. Zij zijn door de Franse autoriteiten erkend en de voorzitter van de PMU zette in een persconferentie op 30 januari 1991 de beleidsdoelen van de PMU uiteen. Deze bestaan uit de uitvoer van de know-how van het bedrijf op het gebied van geautomatiseerd verzamelen en verwerken van weddenschappen buiten de renbaan waardoor de PMU deelneemt aan de internationale concurrentie.

De conclusie die de Commissie moet trekken uit deze lange lijst opmerkingen is dat de PMU rechtstreeks of zijdelings deelneemt aan het intracommunautaire handelsverkeer, dat de PMU een actief exportexpansiebeleid voert en dat hij een van de grote marktdeelnemers is. Uit de informatie blijkt tevens dat er handelsverkeer en mededinging bestaat op het gebied van het verlenen van diensten bij het afsluiten van weddenschappen in de Gemeenschap en daarmee verwante diensten, dat de mededinging op de nationale markt wordt geïntensiveerd daar de belangrijkste marktdeelnemers hun marktaandelen trachten te consolideren en uit te breiden en dat de belemmeringen tussen nationale markten wegvallen door de voortschrijding van de telecommunicatietechniek en door de capaciteit van de moderne computers.

Tevens wijst de Commissie erop, dat de PMU bij deze mededinging een bevoorrechte positie heeft in de mate dat hij beschikt over een wettelijk beschermd monopolie in de op één na grootste nationale markt van de Gemeenschap.

(9) De Commissie wijst erop dat het Hof van Justitie in zaak 730/79, Philip Morris [2], de norm voor vervalsing van de mededinging en beïnvloeding van het handelsverkeer als volgt aanduidt:

„Wanneer financiële steun van een Staat de positie van een onderneming ten opzichte van andere concurrerende ondernemingen in het intracommunautaire handelsverkeer versterkt, moet dit handelsverkeer worden geacht door de steun te worden beïnvloed.".

Uit het voorgaande is het toekennen van overheidssteun en het bestaan van andere concurrerende ondernemingen in het intracommunautaire handelsverkeer gebleken. De Commissie moet daarom wel tot de slotsom komen dat is voldaan aan de voorwaarden voor de toepassing van artikel 92, lid 1, van het Verdrag.

Indien dit het geval is, zijn de voorwaarden voor voorafgaande aanmelding overeenkomstig artikel 93, lid 3, van het Verdrag zeker van toepassing, aangezien het toepassingsgebied van artikel 93, lid 3, van het Verdrag ruimer moet zijn dan dat van artikel 92, lid 1. Anders zou de bevoegdheid van de Commissie om de verenigbaarheid van steunmaatregelen vast te stellen sterk verminderd en verzwakt worden. Het Hof heeft deze zienswijze steeds gesteund.

Mitsdien is de steunmaatregel ingevoerd in strijd met artikel 93, lid 3, nu in het ontwerp-stadium geen aanmelding bij de Commissie heeft plaatsgevonden en de maatregel daarom als onrechtmatig dient te worden beschouwd.

(10) Gezien het bovenstaande en overeenkomstig het oordeel van het Hof in het arrest van 14 februari 1990 in zaak C 301/87, Boussac [3], ter zake van een inbreuk op artikel 93, lid 3, is de Commissie bevoegd een voorlopige beschikking te nemen waarin wordt verlangd dat Frankrijk onverwijld de betaling van steun aan bedrijven opschort en alle documenten, gegevens en bijzonderheden verschaft die nodig zijn om de verenigbaarheid van de steunmaatregelen met de gemeenschappelijke markt te toetsen.

Ook kan de Commissie, volgens de bestaande jurisprudentie, indien Frankrijk niet aan deze beschikking voldoet doordat het nalaat de toepassing van de regeling en de uitkering van de steun op te schorten, zich overeenkomstig artikel 93, lid 2, tweede alinea, rechtstreeks tot het Hof van Justitie wenden en tegelijkertijd voortgaan met het inhoudelijk onderzoek.

(11) Gezien de rechtstreekse werking van artikel 93, lid 3 [4], en de duidelijke en onvoorwaardelijke eis dat betaling van de steun onverwijld wordt opgeschort, dient deze beschikking onverkort in het Franse rechtssysteem te worden toegepast. De Commissie wijst er in dit verband op dat, zoals blijkt uit de Jurisprudentie van het Hof van Justitie, niet alleen de nationale rechters maar ook de nationale bestuurlijke instanties, lokale en gewestelijke

[1] Jurispr. 1990, I, blz. 959.
[2] Jurispr. 1980, blz. 2671.
[3] Jurispr. 1990, I, blz. 307.
[4] Zie de arresten in zaak 77/72, Capolongo, Jurispr. 1973, blz. 611, zaak 120/73, Lorenz, Jurispr. 1973, blz. 1471 en zaak 78/76, Steinicke, Jurispr. 1977, blz. 595.

instanties inbegrepen, het Gemeenschapsrecht moeten doen prevaleren boven het nationale recht, indien deze beide conflicteren (1).

(12) De Commissie heeft de procedure van artikel 93, lid 2, reeds ingeleid ten aanzien van deze steunmaatregelen, aangezien zij aan de hand van de haar bekende gegevens van oordeel is dat de steunmaatregelen niet verenigbaar zijn met de gemeenschappelijke markt in de zin van artikel 92, lid 1, en dat deze in dit stadium niet in aanmerking komen voor toepassing van de in artikel 92, leden 2 en 3, van het Verdrag genoemde uitzonderingsbepalingen.

De Commissie wijst erop dat zij, indien ten aanzien van de steunmaatregelen vervolgens een afwijzende beschikking wordt gegeven, kan verlangen dat alle onrechtmatig verleende steun die reeds in strijd met de in artikel 93, lid 3, genoemde procedureregels is uitgekeerd, wordt teruggevorderd (2). Het ongedaan maken van de steunmaatregel houdt tevens in dat terugbetaling moet plaatsvinden overeenkomstig de procedures en bepalingen van het Franse recht, met name die welke betrekking hebben op interessen over schulden aan de Staat, welke verschuldigd zijn vanaf de datum waarop de onrechtmatig toegekende steun is verleend. Deze maatregel is nodig om de voorgaande situatie te herstellen (3) door alle financiële voordelen teniet te doen die de ontvangers van de onrechtmatig verleende steun vanaf de datum van toekenning van deze steun zouden hebben genoten.

(13) Bij brief van 24 april 1991 verzocht de Commissie Frankrijk om te bevestigen dat de drie reeds ingevoerde steunmaatregelen overeenkomstig de verplichting van artikel 93, lid 2 van het Verdrag waren opgeschort en binnen vijf werkdagen zijn standpunt mee te delen. Bij telefaxbericht van 30 april 1991 hebben de Franse autoriteiten de Commissie meegedeeld dat zij de toekenning van deze steun niet hadden opgeschort,

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING GEGEVEN :

Artikel 1

Frankrijk schorst onverwijld de toepassing van de volgende steunmaatregelen :

— betalingsfaciliteiten waardoor de PMU in de mogelijkheid wordt gesteld de betaling van aan de Staat verschuldigde belastingen welke worden geheven op door de PMU beheerde weddenschappen bij paardenrennen, tijdelijk uit te stellen ;

— vrijstelling van de voor de betaling van de BTW vastgestelde termijn van één maand ;

— vrijstelling van de werkgeversbijdrage in het bouwfonds,

welke in strijd met artikel 93, lid 3, van het Verdrag zijn ingevoerd, en stelt de Commissie binnen 15 dagen in kennis van de maatregelen die zijn getroffen om aan deze beschikking te voldoen.

Artikel 2

Frankrijk verstrekt binnen 30 dagen na kennisgeving van deze beschikking alle voor de inhoudelijke beoordeling van de in artikel 1 bedoelde steunmaatregelen relevante gegevens.

Artikel 3

Deze beschikking is gericht tot de Franse Republiek.

Gedaan te Brussel, 11 juni 1991.

Voor de Commissie
Leon BRITTAN
Vice-Voorzitter

(1) Zie de arresten in zaak 166/77, Simmenthal, Jurispr. 1978, blz. 629 en zaak 103/88, Costanzo, Jurispr. 1989, blz. 1839.
(2) Zie de arresten in zaak 70/72, Kohlegesetz, Jurispr. 1973, blz. 813 en zaak 310/85, Deufil, Jurispr. 1987, blz. 901. Zie tevens de mededeling van de Commissie in PB nr. C 318 van 24. 11. 1983, blz. 3.
(3) Zie het arrest in zaak C-142/87, Tubemeuse.